

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ

АРХЕОЛОГІЯ
І ДАВНЯ ІСТОРІЯ
УКРАЇНИ
Випуск 10

2013
КИЇВ

**ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА
АРХЕОЛОГІЯ:
ДОСВІД МОДЕЛЮВАННЯ
ОБ'ЄКТІВ ТА ВИРОБНИЦТВ**

АРХЕОЛОГІЯ І ДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Наукова серія з проблем археології та давньої історії

Серія присвячена публікаціям досліджень з археології та давньої історії України. Висвітлюються питання соціально-економічного розвитку та культурних зв'язків населення України у кам'яному та мідно-бронзовому віках, сторінки з історії киммерійців та скифів, матеріальна та духовна культура античних греків у Північному Причорномор'ї, етногенез та рання історія слов'ян, розвиток давньоруських міст і сіл. Видаються нові археологічні матеріали, розвідки з історії археології та архівні джерела.

Для археологів, істориків, краєзнавців, учителів історії, студентів історичних факультетів, усіх, хто цікавиться давньою історією України.

Серия посвящена публикациям исследований по археологии и древней истории Украины. Освещаются вопросы социально-экономического развития и культурных связей населения Украины в каменном и медно-бронзовом веках, страницы по истории киммерийцев и скифов, материальная и духовная культура античных греков в Северном Причерноморье, этногенез и ранняя история славян, развитие древнерусских городов и сел. Издаются новые археологические материалы, разведки по истории археологии и архивные источники.

Для археологов, историков, краеведов, учителей истории, студентов исторических факультетов, всех, кто интересуется древней историей Украины.

A series is devoted to publications of investigations on archaeology and ancient history of Ukraine. Questions of social and economic development and cultural relations of the population of Ukraine in the Stone and Copper-Bronze Age, pages of Cimmerian and Scythian history, material and spiritual culture of antique Greeks in Northern Black Sea Coast, ethnogenesis and early history of Slavs, development of the Ancient Russian cities and villages are under observing. New archeological records, survey on history of archaeology and archival sources are being published.

This series is intended for archeologists, historians, regional specialists, teachers of history, students of historical departments and for all who is interested in ancient history of Ukraine.

Засновник та видавець

Інститут археології
Національної Академії наук
України

Свідоцтво

про реєстрацію ЗМІ
КВ № 17659-6509Р
від 29.03.2011

Адреса редакції:

Україна, 04210, Київ 210,
просп. Героїв Сталінграда, 12
Тел.: (+380-44) 418-61-02
Факс: (+380-44) 418-33-06
E-mail: korvin@iananu.org.ua

Затверджено до друку

Вченою Радою
Інституту археології
НАН України
00.00.2013, протокол № 0.
Усі матеріали рецензовано

Дизайн обкладинки:

Панікарський А. В.

Літературний редактор:

Черновол І. В.

Рисунки:

авторські

Комп'ютерна верстка:

Панікарський А. В.

Усі права застережено.

Передрук можливий

зі згоди редакції

та авторів статей

ISSN 2227-4952

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ГОЛОЧКО П. П.

(голова)

академік НАН України

ІВАКІН Г. Ю. (заступник голови)

член-кореспондент НАН України

КОРВІН-ПІОТРОВСЬКИЙ О. Г.

(відповідальний секретар)

кандидат історичних наук

ЗАЛІЗНЯК Л. Л.

доктор історичних наук

ОТРОЩЕНКО В. В.

доктор історичних наук

СКОРИЙ С. А.

доктор історичних наук

КРИЖИЦЬКИЙ С. Д.

член-кореспондент НАН України

КОЗАК Д. Н.

доктор історичних наук

МОЦЯ О. П.

член-кореспондент НАН України

© Інститут археології НАН України, 2013

Підписано до друку 00.00.2012. Формат 60 × 84^{1/8}.

Гарн. Century Schoolbook. Папір офс. Друк офс. Ум.-друк. арк. 0,0.

Обл.-вид. арк. 0,0. Тираж 300 екз. Зам. № 18.

Друк: ПП «Видавництво «Стародавній Світ»

Свідоцтво про внесення до Держреєстру

суб'єкта видавничої справи

серії ДК № 4035 від 07.04.11

Опубліковано за підтримки

ДЕРЖАВНОГО ФОНДУ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

проект ДФФД–БРФФД «Палеоекономіка населення лісової зони України та Білорусі:

археологічні реконструкції та моделювання» № Ф41.5/006

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА

5 FOREWORD

СТАТТІ

ARTICLES

Брузис Р. Кинжалы XIV—XVI вв. из Латвии

6 *Bruzis R.* The daggers XIV—XVI c. from Latvia

Готун І. А. Слов'яно-руське сільське житло та питання його відтворення

20 *Gotun I.* The Slavic-Rus rural dwelling and reconstruction ideas

Готун І. А., Петраускас А. В., Коваль О. А. Давньоруські медуші: історичні реалії і музейна експозиція

48 *Gotun I., Petrauskas A., Koval O.* Ancient Rus pantry for honey: historical realities and the museum exhibition

Гошек І., Кошта І., Оттенвельтер Э. Новые исследования мечей из Миккульчиц

56 *Hošek J., Košta J., Ottenwelter E.* The new researches into swords from Mikulčice

Інанишвілі Г. В., Гобеджішвілі Г. Г., Муджири Т. П. Моделирование древней техники отбойки-проходки на медно-пирротиновых месторождениях горной Рачи (Грузия)

67 *Inanyshvili G., Gobejishvili G., Mujiri T.* Modelling of the ancient technique of breaking in copper-pyrrhotite fields in the Racha region (Georgia)

Кізюкевич Н. А. Сяреднявечныя вырабы з гравіравальным орнаментам на тэрыторыі Беларускага Панямоння

76 *Kizukevich N.* The medieval products with engraved ornaments in Poneman region Belarus

Коваль О. А. Археологічні залишки чорної металургії як джерело для експериментальних реконструкцій

83 *Koval O.* Archaeological remains of ferrous metallurgy as a source for experimental reconstructions

Комар О. В. Металургійні комплекси роменської культури з городища Монастирище

87 *Komar O.* The metallurgical production complexes of the Romenska culture from the Monasteryshche hillfort

Кравченко Е. А., Гошко Т. Ю. Ранне залізо у Північному Причорномор'ї: технологія і традиція

100 *Kravchenko E., Goshko T.* The early iron in the north coast of Black Sea: technology and tradition

Лакіза В. Л. Аб магчымасці стварэння на тэрыторыі Беларусі археалагічных музеяў пад адкрытым небам

106 *Lakiza V.* The possibility of creation archaeological open air museums in Belarus

Непом'ящих В. Ю. Оборонні укріплення городища в ур. Бабина Гора в Олевську як джерело для створення реконструкції

112 *Nepomyaschikh V.* The defensive fortifications of the hillfort at Babyna Gora in Olevsk as a source to creation reconstructions

Пашкевич Г. О. Експериментальні дослідження стародавнього землеробства

119 *Pashkevich G.* Experimental researches into ancient agriculture

Петраускас А. В., Петраускас А. О., Коваль О. А. Створення музею-скансену «Древлянский Град»

124 *Petrauskas A., Petrauskiene A., Koval O.* The concept of the skansen «the Drevlyansky Grad»

Сергеева М. С., Янченко В. В. Матеріали до методики реконструкції давньоруського житлового інтер'єру (на прикладі житла репрезентованого у парку «Київська Русь»)

133 *Sergeeva M., Janchenko V.* Materials for the reconstruction method of Ancient Rus dwelling interior (by the example of dwelling represented in «The Kievan Rus Park»)

- Ступак Д. В.* Особливості використання кам'яної сировини населенням Середнього Подесення за доби верхнього палеоліту 144
- Чарняўскі М. М.* Касцяныя рыбацкія кручкы: спроба реконструкції 156
- Чміль Л. В., Чекановський А. А.* Традиційна технологія виробництва керамічного посуду на Київському Поліссі 165
- Янченко В. В.* Реконструкція мостових Давньоруського Києва (досвід «Парку Київська Русь») 178
- Stupak D.* The features of use the stone raw materials in the Middle Desna region
- Charniavsky M.* The bone fish hooks reconstruction attempts
- Chmil L., Chekanovsky A.* Traditional ceramic ware technology at Kyivan Polissya
- Yanchenko V.* Reconstruction of Kyiv pavement in Ancient Rus period (experienced of «The Keivan Rus Park»)

ПУБЛІКАЦІЇ

- Готун І. А., Сухонос А. М., Казимір О. М.* Реконструкція життєвого укладу мешканців селища Ходосівка-Рославське за особливостями залізних виробів 185
- Гошко Т. Ю.* Досліди з лиття бронзи 201
- Коба О. О.* Деревне вугілля як сировинний продукт Давньої Русі 207
- Коба О. О., Коваль О. А.* Клинок зброя VIII—X ст. на території Давньої Русі 210
- Крижановський В. О.* Відтворення конструктивних особливостей давньоруських керамічних тиглів 217
- Петрасукас А. В., Шапов А. А.* Експериментальні дослідження процесу виготовлення кричного заліза 224
- Погоржельський Я. Л.* К вопросу о создании реплик древнерусских деревообрабатывающих инструментов 229

ІСТОРИЯ НАУКИ

- Загородняя О. Н.* К истории изучения орудий труда памятников Картамышского археологического микрорайона 233
- Колеснікова В. А., Яненко А. С.* Становлення і розвиток експериментальної археології в наукових інституціях Радянської Росії та України (20—30 рр. XX ст.) 239

Наші автори

252 Наші автори

Список скорочень

254 Список скорочень

PUBLICATIONS

- Gotun I., Suhonos A., Kazymir O.* Reconstruction of living style of people from settlement Khodosivka-Roslavske by peculiarities of metal products
- Goshko T.* Researches into the bronze casting
- Koba O.* Charcoal as raw material of Ancient Rus
- Koba O., Koval O.* The blade weapons of Ancient Rus in VIII—X c.
- Kryzhanovsky V.* Reproduction of the designing philosophy of ceramic crucibles in Ancient Rus
- Petrauskas A., Shapov A.* The experimental study of bloomery production
- Pogorzhelsky J.* Studies on creation replicas of Ancient Rus woodworking tools

HISTORY OF SCIENCE

- Zagorodnia O.* The history of research of tools from Kartamysh archaeological microregion
- Kolesnikova V., Yanenko A.* Formation and development of experimental archaeology in scientific institutions of Soviet Russia and Ukraine (1920s — 1930s)